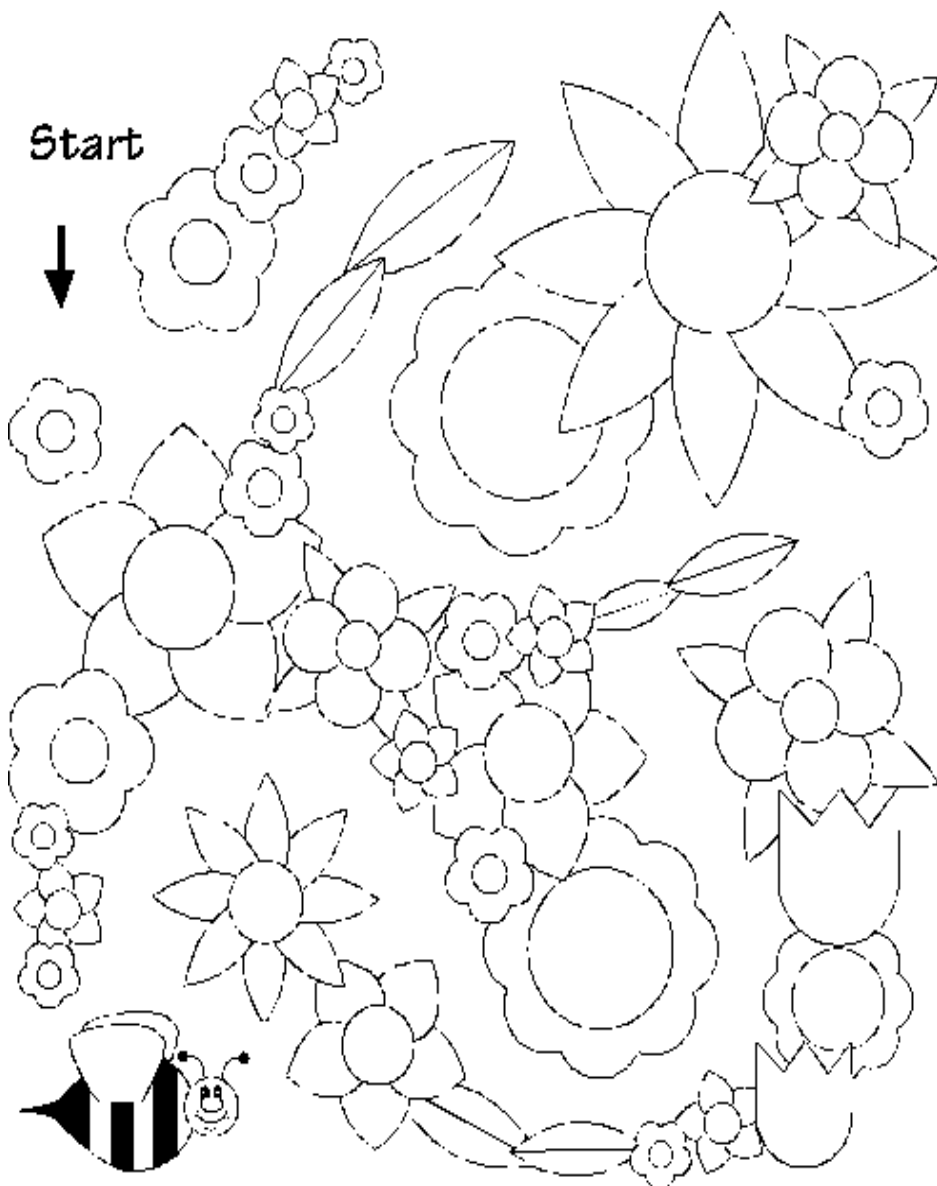

ЛАВИРИНТ

Одговорен наставник: Маријана А. Маневска

БУМЕРАНГ БР 40

Бумеранг бр. 41 Март 2014 ООУ „Мирче Ацев“

Во овој број ќе читате:

- Осми март
- Приказни
- Боенка
- Лавиринт
- Креативност

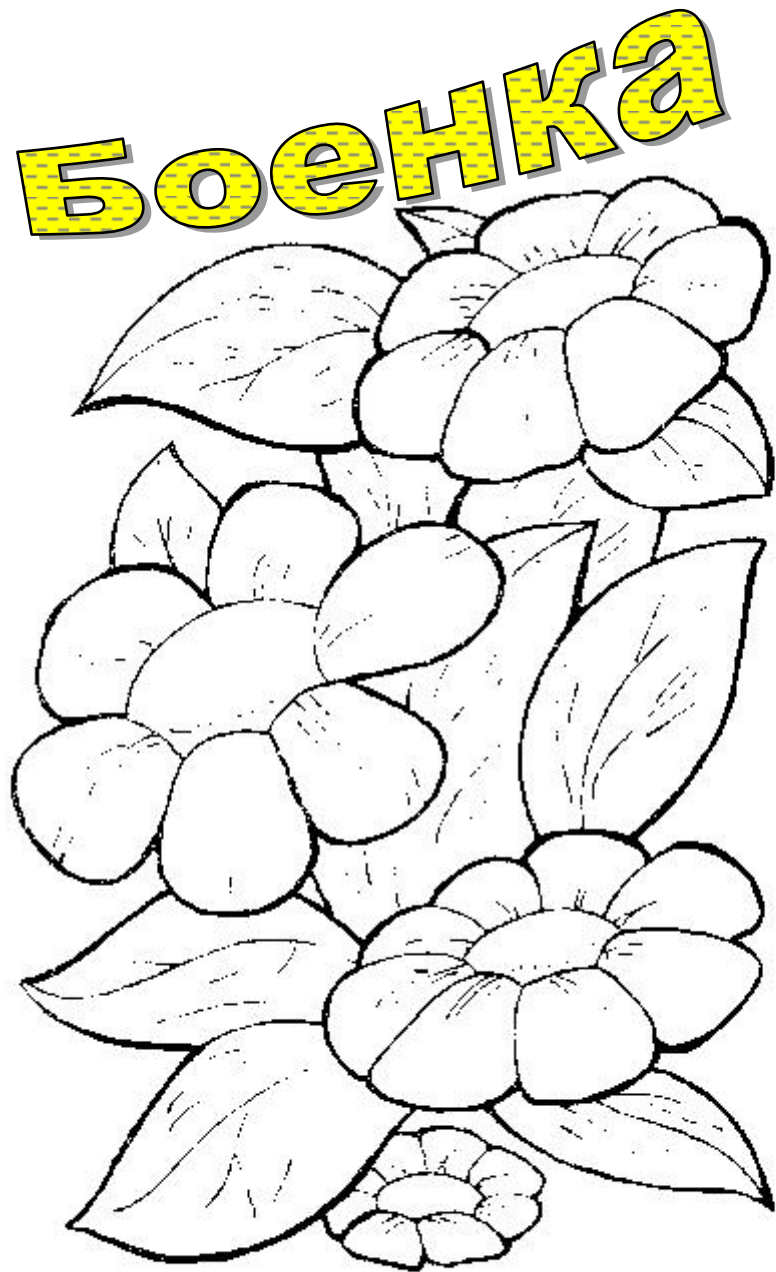
Осми март - Ден на жената

Меѓународниот ден на жената — светски [празник](#) што се одбележува на секоја година на [8 март](#). Тоа е ден кога се одбележува борбата на жените за економска, политичка и социјална рамноправност со мажите.

Идејата за одбележување на посебен ден посветен на жените потекнува од почетокот на 20-от век, а на неа посебно инсистираше [социјалистичкото движење](#). Првиот Ден на жената е одбележан на [28 февруари 1909](#) година во [САД](#) по иницијатива на [Социјалистичката партија на Америка](#). Во 1910 г. под закрила на [Втората интернационала](#) во [Копенхаген](#) е одржана Првата меѓународна конференција на жените и на неа е одлучено да се прославува Меѓународен ден на жената, но без да биде утврден точен датум. Следната година, на [19 март 1911](#), овој празник по прв пат е прославен од страна на повеќе од милион луѓе во [Австрија](#), [Данска](#), [Германија](#) и [Швајцарија](#). На 8 март [1913](#) година жените широм Европа одржуваат мировни собири.

По победата на [болшевиците](#) во [Русија](#), а по иницијатива на [Александра Колонтај](#), 8 март по прв пат е прогласен за државен празник. На запад во 1920-тите одбележувањето на 8 март полека замре, а оживеа во 1960-тите заедно со растежот на [феминизмот](#). Сепак, во ниту една западна земја 8 март не е прогласен за државен празник.

Денес, 8 март е државен празник само во малку земји како [Русија](#), [Белорусија](#), [Молдавија](#), [Украина](#), [Ерменија](#), [Бугарија](#),

Направи сам

[Монголија](#), [Узбекистан](#), [Виетнам](#), [Кина](#). А [Република Македонија](#) е една од ретките земји во кои се празнува Меѓународниот ден на жената, иако овој празник има само симболичен статус и нема политички конотации.

Цвет-Хризантема

Помеѓу убавите и раскошни цвеќиња се вбројуваат и хризантемите, кои можат да бидат едногодишни или повеќегодишни растенија. До денес се познати околу 200 вида на хризантеми од кои само неколку се употребуваат за производство на режан цвет и како саксиско цвеќе.

Едногодишните видови (*Chrysanthemum-leucanthemum*, *Chrysanthemum carinatum*) и некои повеќегодишни хризантеми (*Chrysanthemum maximum*) се користат за садење на јавни површини и во домашни градини. Крупноцветните форми традиционално се користат за производство на режан цвет.

Најновите статистички податоци покажуваат дека хризантемата во последните години е примарна цветна култура поради исклучително декоративните цветови и бои и усовршената технологија која овозможува темпирано производство на повеќе реколти во текот на годината.

Температура за хризантемата

Растот на хризантемата започнува на температура од 2 до 6 Целзиусови степени, пуштањето жили на резниците од 15 до 16 степени, а формирањето на цветните пупки од 12 до 13 степени. Растенијата можат да поднесат

краткотрајно студено време од -3 Целзиусови степени, додека цветните пупки страдаат при температура од 0 степени. Матичните растенија се чуваат во зимскиот период при температура од 4-6 степени, кога поминува неопходниот стадиум на јаровизација.-12 степени.

Ситните сорти (видови) подобро ги поднесуваат ниските температури за разлика од крупноцветните. Оптимална температура за пуштањето жили на резниците за раст, формирање и развој на цветните пупки е од 16 до 18 Целзиусови степени, а за отворање на цветните пупки и цветање е неопходна ниска температура, од 10-12 степени.

Хризантемата е растение на краток ден, но со големена потреба за интензивно осветлување.

Ѓубрење

Без оглед на тоа каде се одгледува хризантемата, потребно е да има добар однос помеѓу органските и минералните ѓубрива, доволно воздух, вода и добра микробиолошка активност во почвата што овозможува добра исхрана на растението. Хризантемата бара нитратна форма на азот којашто е неопходна за вегетативниот раст на растенијата, калиум за зголемување на отпорноста на стрес и полегнување и убав цвет, а фосфорот за добивање на цврсти цветови и јак коренов систем. Хризантемата бара магнезиум, манган, бор, бакар, молибден и цинк.

Влијанието на средината

Добрата природна циркулација на воздухот е услов за успешно одгледување на хризантемата посебно во време на вкоренување и пресадување. Хризантемата не поднесува високо ниво на потпочвени води.

Хризантемата, посебно крупноцветните видови, страдаат од јаки ветрови, додека сите сорти се многу осетливи на загаден воздух (од индустријата и интензивниот сообраќај). За хризантемата е нај добра средно тешка, структурна почва, со висока содржина на хумус, рН=6,2-6,5.

Вегетативен раст

Вегетативниот раст на хризантемата поминува во период на долг ден (подолг од 14 часа, кај нас тоа е од 22.04 - 22.08), додека има сорти кои цветаат и при краток ден односно долгиот темен период. Вегетативниот раст се одвива при интензитет на светлина кој се движи од 6.500-8.000 луксови што за наши услови зрачи можност за успешен раст и во текот на зимата.

Посебно големи потреби за интензивно осветлување имаат раните и среднораните сорти. Тоа што хризантемата добро реагира на интензитетот и должината на осветлувањето дава основа за интензивно производство во текот на целата година.